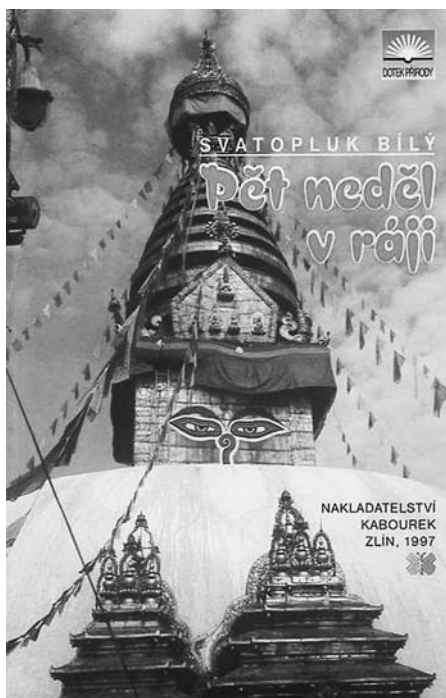

Sváta a Pět neděl v ráji

Ne každý smrtelník nahlédl do ráje již během svého pozemského bytí. Sváta Bílý to opakovaně dokázal. Svůj cestopis z Nepálu nazval příznačně Pět neděl v ráji. Sváta byl nejen věhlasný entomolog, prvotřídní znalec krasců a autor popisů mnoha nových druhů. Jak jsem ho po mnoho let znal, byl duší cestovatel s velkým smyslem pro krásu a romantiku. Myslím, že svými badatelskými výpravami skutečně žil a svůj život naplnil. Jak mohl, cestoval ze všech sil a do oblíbených oblastí (Austrálie, jihovýchodní Asie, Indonésie) se opakovaně vracel. Na výpravách nasbíral ohromné množství entomologického materiálu, jehož zpracování zúročil v početných vědeckých publikacích. Je však velká škoda, že z nepřehledného bohatství cestopisných a dobrodružných zážitků sepsal jen výše zmíněné povídky o Nepálu z r. 1997. Sváta byl totiž skvělý a velmi zábavný vypravěč. Měl neobyčejné charisma, byl bezprostřední, vždy přátelský a dokázal zaujmout během několika vět. Snad proto si získal tolik kamarádů, příznivců i vědeckých kontaktů. Nyní, když od nás odešel navždy, mi bude jeho vyprávění prochnuté cestovatelským nadšením a plně přírodovědných pozorování a poznatků velice chybět.

„Tak kam se chystáš?“ zahajoval Sváta obvykle hovor při našich setkáních. Hned se také rozpovídal o některé ze svých posledních úžasných výprav. Měl jsem vždy radost, když se v mé pracovně v historické budově Národního muzea nečekaně objevil (entomologické oddělení tehdy ještě sídlilo v zámečku v Kunraticích a Sváta musel s úředními záležitostmi docházet k nám na Václavské náměstí). Vždy mi sdělil důležité novinky, pourčoval hmyz,

který jsem si vyfotil na vlastních cestách, poradil s řešením různých taxonomických či názvoslovných problémů, na něž jsem při své práci narazil. Jakmile Sváta dosáhl důchodového věku, z trvalého zaměstnání v muzeu odešel. Potřeboval čas a volnost k cestování. Musel dohnat to, v čem nám předrevoluční socialistické „pořádky“ po dlouhá léta bránily. Do muzejních sbírek ale stále pravidelně docházel. V poslední době jsme se tak nejčastěji potkávali při jeho návštěvách deponitářů v Přírodovědeckém muzeu NM v Horních Počernicích. Naše putování mezi muzejní budo-

1 V Západní Austrálii u slaného jezera Lake Barlee, 2012

2 Sváta Bílý na výpravě v Austrálii. Foto L. Hovorka (obr. 1 a 2)

3 Když jednou za několik let rozkvetou po letních bouřkách blahovičnický zvaný v Austrálii mallee (na obr. *Eucalyptus socialis*), je to pro entomology svátek. Květy bývají obalené hmyzem a některé druhy lze zastihnout pouze touto dobou. Krasci *Temognatha chevrolati* (vlevo) a *T. murrayi* (vpravo). Foto S. Bílý

vou a blízkou autobusovou zastávkou Na Kovárně se mnohdy pohříchu značně protáhlo. Často jsme se zastavovali, Sváta vyprávěl, kouřil dýmku a pak z ní ledabyle vyklepával popel o nejbližší kandelábr.

Jaká škoda, že jsem si všechny Svátovy příběhy a historky nezaznamenal nebo lépe nezapamatoval. Doufám, že tak učinili jeho blízcí kolegové a přátelé ze společných výprav. Na Svátu se jen tak zapomenout nemůže. Koneckonců, řadu důležitých věcí, o kterých mi vyprávěl, si stále dobře pamatuji. Treba, kde v severním Gran Chacu najít v období sucha napajedla, k nimž přichází nejvíc jaguárů (napodruhé tedy jaguáry v Chacu snad už uvidím), kde na Kubě hledat velké jeskynní žáby rodu *Eleutherodactylus* nebo kdy nejlépe vyrazit do Západní Austrálie.

A až budu, Sváto, na Krétě, byť třeba nevylezu na planinu Omalos, budu tam od tebe pozdravovat.

S trvalou vzpomínkou na Svátu, naše milá setkávání i spolupráci, redakční rada a redakce Živa